

**OSIYO SPORT MUSOBAQALARI BOSHQARUVI: OSIYO OLIMPIYA KENGASHI
HIMOYASI****Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li**

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti

Jismoniy madaniyat va sport kafedrası stajyor o'qituvchisi.

Telegram orqali bog'lanish uchun: @Ulmasbek_SultonovichSafarov**Elektron pochta: ulmasbek158@gmail.com**<https://orcid.org/0009-0009-9521-2981><https://www.linkedin.com/in/ulmasbek-undefined-66ab353a7><https://share.google/NehdPv4IjDcZwENvZ>**<https://doi.org/10.5281/zenodo.20383556>**

Annotatsiya. Ushbu maqolada Osiyo sport musobaqalarini boshqarishning ilmiy-nazariy asoslari, Osiyo Olimpiya Kengashi (OCA) tashkiliy tuzilmasi, boshqaruv mexanizmlari va O'zbekiston ishtiroki chuqur tahlil qilinadi. Prezident Shavkat Mirziyoyev rahbarligida amalga oshirilayotgan sport islohotlari asosida Osiyo o'yinlari, Osiyo chempionatlari va boshqa qit'a musobaqalarini o'tkazish, moliyaviy boshqaruv, sportchilarni tayyorlash, infratuzilma va xalqaro standartlarni joriy etish masalalari yoritilgan. Ilmiy asoslar bo'limida o'zbek olimlari tadqiqotlari va Prezident asarlariga tayangan holda mavzuning nazariy negizlari, tahlil bo'limida amaliy tajriba, O'zbekistonning OCA bilan hamkorligi, muammolar va istiqbollari ochib berilgan. Maqola sport menejmenti mutaxassislari, Osiyo Olimpiya Kengashi va Milliy Olimpiya qo'mitasi xodimlari, tadqiqotchilar va talabalar uchun mo'ljallangan bo'lib, O'zbekistonning Osiyo sport maydonidagi yetakchiligini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Osiyo Olimpiya Kengashi, Osiyo sport musobaqalari, sport boshqaruvi, Osiyo o'yinlari, xalqaro standartlar, sport diplomatiyasi, Prezident islohotlari, O'zbekiston sporti, infratuzilma boshqaruvi, qit'a sporti.

Аннотация. В данной статье научно-теоретически анализируются основы управления азиатскими спортивными соревнованиями, организационная структура Олимпийского совета Азии (OCA), механизмы управления и участие Узбекистана. На основе спортивных реформ под руководством Президента Шавката Мирзиёева раскрываются вопросы проведения Азиатских игр, чемпионатов Азии и других континентальных соревнований, финансового управления, подготовки спортсменов, инфраструктуры и внедрения международных стандартов. В разделе научных основ на базе исследований узбекских ученых и трудов Президента освещаются теоретические основы темы, в разделе анализа — практический опыт, сотрудничество Узбекистана с OCA, проблемы и перспективы. Статья предназначена для специалистов спортивного менеджмента, сотрудников Олимпийского совета Азии и Национального олимпийского комитета, исследователей и студентов и служит укреплению лидерства Узбекистана на азиатской спортивной арене.

Ключевые слова: Олимпийский совет Азии, азиатские спортивные соревнования, управление спортом, Азиатские игры, международные стандарты, спортивная дипломатия, реформы Президента, спорт Узбекистана, управление инфраструктурой, континентальный спорт.

Annotation. This article provides a deep scientific-theoretical analysis of the foundations of managing Asian sports competitions, the organizational structure of the Olympic Council of Asia (OCA), governance mechanisms, and Uzbekistan's participation.

Based on sports reforms led by President Shavkat Mirziyoyev, it examines the organization of the Asian Games, Asian Championships, and other continental competitions, financial management, athlete preparation, infrastructure, and implementation of international standards. The scientific foundations section highlights the theoretical bases drawing on Uzbek scholars' research and the works of the President, while the analysis section covers practical experience, Uzbekistan's cooperation with OCA, problems, and prospects. The article is intended for sports management specialists, Olympic Council of Asia and National Olympic Committee staff, researchers, and students, and serves to strengthen Uzbekistan's leadership in the Asian sports arena.

Keywords: *Olympic Council of Asia, Asian sports competitions, sports governance, Asian Games, international standards, sports diplomacy, Presidential reforms, Uzbekistan sports, infrastructure management, continental sports.*

Ilmiy asoslari: Osiyo sport musobaqalarini boshqarish va Osiyo Olimpiya Kengashi (OCA) faoliyati zamonaviy qit'a sport diplomatiyasining muhim tarkibiy qismidir. OCA 1982-yilda tashkil etilgan bo'lib, hozirda Osiyo qit'asidagi 45 ta Milliy Olimpiya qo'mitasini birlashtiradi va Osiyo o'yinlari, Osiyo chempionatlari, yoshlar o'yinlari kabi yirik musobaqalarni muvofiqlashtiradi.

O'zbekiston Respublikasida Prezident Shavkat Mirziyoyev rahbarligida sportni rivojlantirish va xalqaro sport tashkilotlari bilan hamkorlikni kuchaytirish bo'yicha qabul qilingan strategiyalar mamlakatni Osiyo sport maydonida yetakchi davlatlardan biriga aylantirdi.

Prezidentimizning nutqlarida "Osiyo — bizning uyimiz, Osiyo sport musobaqalari esa bizning umumiy bayramimiz" degan g'oya ta'kidlanadi.

Ilmiy jihatdan Osiyo sport musobaqalarini boshqarish quyidagi standartlarga asoslanadi:

1. OCA Charter — asosiy hujjat, musobaqalar reglamentlari va boshqaruv tamoyillarini belgilaydi.

2. IOC va OCA hamkorligi — xalqaro standartlarni mintaqaviy darajada qo'llash.

3. Moliyaviy boshqaruv va marketing — musobaqalarni moliyalashtirish va tijoratlashtirish.

4. Sportchilarni tayyorlash va tasniflash — yoshlar, kattalar va parasport yo'nalishlari.

5. Inklyuzivlik va barqarorlik — gender tengligi va ekologik standartlar.

O'zbek olimlari (sport menejmenti, xalqaro munosabatlar va diplomatiya bo'yicha tadqiqotchilar) OCA boshqaruv tizimini chuqur o'rganishgan. Ular O'zbekistonning Osiyo o'yinlaridagi muvaffaqiyatlarini va mintaqaviy sport diplomatiyasidagi rolini ilmiy jihatdan baholagan. Prezident asarlari va strategiyalari bu tadqiqotlar uchun asosiy yo'nalish beradi.

Tahlil bo'limi: Osiyo Olimpiya Kengashi boshqaruvini tahlil qilganda uning samarali va moslashuvchan tizimi ko'zga tashlanadi. OCA Osiyo o'yinlarini har to'rt yilda bir marta o'tkazadi va musobaqalarni yuqori darajada tashkil etishda IOC standartlariga amal qiladi.

O'zbekiston tajribasi:

- 2017-yilda Ashxobod va 2025-yilda Toshkentda yoshlar Osiyo o'yinlarini muvaffaqiyatli o'tkazish.

- Osiyo o'yinlarida medal sonining doimiy o'sishi (kurash, taekvondo, og'ir atletika, yengil atletika).

- OCA loyihalari doirasida infratuzilma va trenerlar malakasini oshirish dasturlari.

Kuchli tomonlari: mintaqaviy hamkorlikni mustahkamlash, yoshlar sportini rivojlantirish, iqtisodiy va turizm foydasi. Zaif tomonlari: ba'zi mamlakatlarda moliyaviy tengsizlik, siyosiy ta'sirlar va pandemiya kabi tashqi omillar.

Tahlil shuni ko'rsatadiki, OCA boshqaruvi Osiyo sportini muvaffaqiyatli rivojlantirmoqda. O'zbekiston Prezident rahbarligida bu tizimdan samarali foydalanib, mintaqaviy yetakchilikka chiqmoqda.

Qo'shimcha tahlil: kelajakdagi istiqbollar, raqamli texnologiyalar, parasport, ekologik standartlar va yoshlar sport diplomatiyasini kuchaytirish yo'nalishlari ham muhim o'rin tutadi.

Xulosa: Osiyo sport musobaqalarini boshqarish va Osiyo Olimpiya Kengashi faoliyati mintaqaviy sport rivojlanishining muhim mexanizmidir. Prezident Sh.M.Mirziyoyev rahbarligida O'zbekiston bu jarayonda faol ishtirok etib, xalqaro tajribani milliy tizimga muvaffaqiyatli moslashtirmoqda. Kelajakda bu yo'nalishni yanada rivojlantirish mamlakat sportining Osiyo va jahon miqyosidagi nufuzini oshiradi va sog'lom avlod tarbiyasiga katta hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги ПФ-4947-сонли Фармони.
2. Ўзбекистон Республикасининг "Жисмоний тарбия ва спорт тўғрисида"ги Қонуни (янги таҳрири). 2015 йил 4 сентябрь.
3. Мамлакатимизда jismoniy tarbiya va sport sohasida davlat-xususiy sheriklik asoslari. **Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li:** 29.06.2024
4. <https://doi.org/10.5281/zenodo.12589317>
5. O'zbekiston respublikasida sport marketingini rivojlantirish yo'llari. 29.06.2024
6. **Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.12589372>
7. Мирзиёев Ш.М. Жисмоний тарбия ва спорт соҳасини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида. ПФ-5924-сон Фармон. 24.01.2020.
8. К вопросам повышения качества образовательной деятельности вузов на основе системного анализа и стратегического менеджмента. 29.06.2024
9. <https://doi.org/10.5281/zenodo.12593025> **Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li:**
10. Sport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini rivojlantirish. 04.09.2024 <https://doi.org/10.5281/zenodo.13685623> **Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li:**
11. O'zbekiston va xalqaro sport tashkilotlari aloqalarida marketingning iqtisodiy ahamiyati. 04.09.2024 **Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li:**
12. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13685654>
13. Xalqaro sportda professional sportni boshqarish modellari 04.09.2024 <https://doi.org/10.5281/zenodo.13685676> **Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li:**
14. Sport menejerlarni tayyorlash o'ziga xos xususiyatlari 04.09.2024 <https://doi.org/10.5281/zenodo.13685312> **Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li:**
15. Sport sohasida samarali boshqarish tizimini takomillashtirish 04.09.2024 <https://doi.org/10.5281/zenodo.12589279> **Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li:**
16. Safarov O'. (2024). Jismoniy tarbiya sport tashkilotlarida boshqaruv faoliyatining maqsad va vazifalari. 09.10.2024. Наука и инновация, 2(28), 46–48. <https://in-academy.uz/index.php/si/article/view/37871>

17. **Safarov O'.** (2024). Sportni boshqarishda yetakchilikning ahamiyati. 09.10.2024. 142–144. <https://in-academy.uz/index.php/yo/article/view/37869>
18. **K.Sh. Ziyadullayev. A.B. Jumaniyazov. Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li.** Sport sohasida sifat menejmentini takomillashtirishning ijtimoiy-iqtisodiy jihatlari. 02.21.2025. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14902890>
19. **Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li.** “Sport tashkilotlarida inson resurslarini boshqarishning zamonaviy konsepsiyalari va ularning samaradorlikka ta'siri” 30.12.2025. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18093358>
20. **Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li.** “Sport tashkilotlarida strategik boshqaruvning samaradorlik ko'rsatkichlarini baholash metodlari” 30.12.2025. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18093426>
21. **Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li.** “Sport sanoatida iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashda menejment modellarining qiyosiy tahlili” 30.12.2025. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18093468>
22. **Ziyadullayev Komiljon Shamsiyevich, Jumaniyazov Anvar Bekchanovich, Boyqobilov Akbar Panji o'g'li, Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li.** 28.03.2025. “Sport sohasidagi sifat menejmentining asosiy tamoyillari va funksiyalari”. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15099586>
23. **Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li.** “Sport tashkilotlari faoliyati samaradorligini marketing tizimini takomillashtirish orqali oshirish yo'llari.” <https://doi.org/10.5281/zenodo.13685343>.
24. **Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li, A. Q. Nurullayev.** “The origin and development of athletics” 04.03.2022. <http://www.sciencebox.uz/index.php/jars/article/view/1379>
25. **Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li.** “Middle long distance running” 02.03.2022. <http://www.sciencebox.uz/index.php/sjeg/article/view/1360>
26. **Safarov O'Imasbek Sulton o'g'li.** “Jismoniy tarbiya va sportda menejmentning ahamiyati” 08.04.2024. <https://doi.org/10.5281/zenodo.11098396>